LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
22.10.2018

Suurelle valiokunnalle

EUROOPAN LAAJUISEN LIIKENNEVERKON TOTEUTTAMISTA EDISTÄVÄT YHDENMUKAISTAMISTOIMENPITEET

U 68/2018 vp Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan laajuisen liikenneverkon toteuttamista edistävistä yhdenmukaistamistoimenpiteistä KOM (2018) 277 lopullinen

Komissio julkaisi 22. toukokuuta 2018 asetusehdotuksen, joka liittyy vuonna 2017 julkistettuun vähäpäästöisen liikkuvuuden strategiaan. Strategiassa esitettiin toimintaohjelma, jolla toteutetaan päästöjen vähentämistavoitteita ja varmistetaan sujuva siirtyminen kohti kaikkien käytettävissä olevaa puhdasta, kilpailukykyistä ja verkotettua liikennettä ja liikkuvuutta.

Myös liikenneinfrastruktuuri-investoinnein edistetään näiden tavoitteiden saavuttamista. Kokemusten perusteella TEN-T-ydinverkkohankkeiden täytäntöönpanoa haittaavat monimutkaiset hallinnolliset menettelyt ja sääntelyn epävarmuus, joista aiheutuu lisäkustannuksia ja viiveitä.

Euroopan laajuisen liikenneverkon saattaminen tehokkaasti valmiiksi on tärkeää sisämarkkinoiden toiminnan, liikenteen digitalisaation ja vähähiiliseen liikkuvuuteen siirtymisen kannalta. Käytännön ongelma Verkkojen Eurooppa välineen varainkäytön kannalta on se, että hankkeille myönnettyä yhteisörahoitusta jää käyttämättä (kaudella 2008 – 2013 noin 25 %). Hankkeet käynnistyvät suunniteltua myöhemmin tai jäävät toistaiseksi kokonaan toteutumatta. Tällöin näitä myöhään vapautuvia varoja ei kyetä järkevästi suuntaamaan muihin toteutusvaiheeseen ehtineisiin hankkeisiin.

Asetusehdotuksella pyritään luomaan lainsäädäntö, jolla pyritään vähentämään TEN-T-infrastruktuurihankkeiden täytäntöönpanossa ilmenneitä viivästymisiä.

Aloitteessa asetetaan koko lupamenettelyn enimmäisajaksi kolme vuotta. Aloitteen tarkoituksena on myös lisätä selkeyttä niihin prosesseihin, joita hankkeiden toteuttajien on noudatettava, etenkin lupamenettelyyn, julkisiin hankintoihin ja muihin menettelyihin. TEN-T ydin-verkkohankkeissa tulee olla yksi toimivaltainen koko lupaprosessia koordinoiva lupaviranomainen.

Asetusehdotuksen tavoite TEN-T ydinverkon liikenneinfrastruktuurin lupamenettelyiden tehostaminen on perusteltua. On kuitenkin löydettävä muutamaan ongelmakohtaan ratkaisu.

Ehdotettu yhden toimivaltaisen lupaviranomaisen malli on haasteellinen, koska kaikilla liikennehankkeisiin liittyvillä viranomaisilla on oma suvereeni päätösvalta omissa lupapäätöksissään. Suomi onkin edellyttänyt, että yksi viranomainen voitaisiin nimetä lupaprosessia koordinoivaksi, opastavaksi ja hankkeen toteuttajan yhteysviranomaiseksi.

Ehdotuksessa esitetään lupaprosessin aikarajoihin sisältyväksi myös ympäristövaikutusten arvioiden teko ja kaavoitustyyppiset asiat. Suomessa YVA ei ole lupa vaan sen tulokset tarvitaan lupaprosessia varten. YVA:n teko on hankkeen toteuttajan vastuulla ja tehdään ennen lupaprosessia. Kaavoitus on liikennettä suurempi kysymys ja kuntien itsemääräämisvallassa. TEN-T hankkeiden kohdalla

kaava on hyväksytty ennen lupaprosessin aloittamista. Nämä kysymykset on tuotu esille. Yhden toimivaltaisen malli tuskin voi toteutua, joten Suomen ongelma ratkeaa tavalla tai toisella. YVA-asiaa selvitellään samoin kuin kaavoitusta.

Kaikilla tai lähes kaikilla jäsenvaltioilla on samoja ongelmia. Liikenne- ja viestintäministeriön tavoitteena on saada ainakin neuvostokäsittely niin pitkälle kuin mahdollista vielä kuluvan syksyn aikana.